

Aankomst Klooster Pavlou

Kerk in klooster Pavlou

Oproep tot gebed

Mount Athos Een republiek zonder vrouwen

Wat het Vaticaan is voor de Rooms Katholieke Kerk, Mekka is voor de Islam, is Mount Athos, het meest oostelijk gelegen schiereiland Chalkidiki in het noordoosten van Griekenland, voor de Orthodoxe Christenen. Griekse, Russische, Bulgaarse, Roemeense en Servische Orthodoxe monniken hebben op Mount Athos één of meerdere kloosters. Het schiereiland, vernoemd naar de berg Mount Athos, is taboe voor vrouwen. Het is een bijzondere mannengemeenschap die lang voor de buitenwereld verborgen bleef. Het is misschien wel de meest bijzondere Griekse bestemming om te bezoeken. Mount Athos, de Grieken spreken met eerbied over de 'Hagion Oros' of de 'Heilige Berg', bezoek je niet als toerist maar als pelgrim. VakantieReisMagazine Carvoyage ging, in gezelschap van vier Nederlandse mede 'pelgrims', op audiëntie bij de Abt van Agio Pavlou in één van de twintig kloosters op het schiereiland Mount Athos. De vrouwen volgden de pelgrimage op afstand.

Tekst & Fotografie:

Mount Athos voor hem: Rinus Vrijdag

Mount Athos voor haar: Christa Luijk

Mount Athos

Mount Athos ontleent haar naam aan de hoogste berg op het eiland (2000m) en is het meest oostelijke schiereiland (ca 335 km²) in Halkediki in het noorden van Griekenland bij Thessaloniki. Mount Athos wordt ook wel de tuyn van Moeder Gods genoemd en is voor al wat vrouwelijk is verboden terrein. Alhoewel Mount Athos officieel een deel is van Griekenland heeft het een autonome status, valt het niet onder de EU en kent geen BTW. Verder heeft het een eigen rechtspraak, parlement en politie. De ca 2000 monniken leggen rechtstreeks verantwoording af aan het Oecumenisch Patriarchaat van Constantinopel (Istanbul). De hoofdstad en tevens het bestuurlijk centrum van Mount Athos is Karyes (9e eeuw). Het schiereiland telt 20 kloosters en een aantal dorpjes. Elk klooster heeft zijn eigen territorium. Het oudste klooster, Megista Lavra dateert uit 963. De laatste

werd in de 16e eeuw gebouwd.

Bijzonder is ook de tijdsindeling, de kalender van Mount Athos gaat 13 dagen terug en de dag is opgedeeld in 3; 8 uur voor bidden, 8 uur slapen en 8 uur werken.

Op dit moment worden diverse kloosters met EU geld gerestaureerd door Griekse gastarbeiders die hier gedurende de bouwwerkzaamheden wonen. Van de 'dorpjes' (= skite) is Agia Anna aan de Zuidwestkust de bekendste. In het plaatsje Katoourakia worden iconen geschilderd.

Alhoewel Mount Athos een schiereiland is en in principe over land bereikbaar is, is dat verboden. Vanuit Duranoupolis vertrekken de ferry's naar de verschillende kloosters op Mount Athos. De 'havenstad' van Mount Athos is Dafni. Daar zetelt het douanekantoor en stap je over op een kleine ferry voor het zuidelijke deel van het eiland. Aan de opstrijde van het schiereiland vertrekt de ferry vanuit Ierissos.

Mount Athos voor hem; de pelgrim

Het is nog vroeg in de morgen als we in Ouranopolis, de plaats van waaruit de ferry's naar Mount Athos vertrekken, aankomen. Ouranopoli betekent 'City of the heavens', een vertrekpunt richting de hemel? In ieder geval veel betekend. Op de boulevard bij de haven waar het Pelgrimskantoor van Mount Athos is gevestigd, is het gezellig druk. Links van ons winkeltjes en restaurantjes en rechts aan het water terrasjes met wachtende pelgrims, monniken en wat plaatselijke bevolking. Voor de deur van het Pelgrims Office, waar we onze visa voor Mount Athos moeten afhalen, staat een lange rij. Een voor een word je binnen gelaten en ontvang je na overhandiging van je paspoort, een visum. Het enige wat we daarop kunnen lezen is onze naam, de rest is geschreven in het voor ons onleesbare Grieks. Nadat we betaald hebben, sluiten we aan in de volgende rij om een kaartje voor de overtocht te kopen. De ferry zal ons in ongeveer twee uur naar de havenplaats Dafni brengen. Voor we aan boord gaan, worden paspoort en visum gecontroleerd. De vrouwen uit ons gezelschap staan ons op de kade uit te zwaaien.

Geen vrouwelijke (huis)dieren

Ons, zo was verzekerd, wacht een Spartaans maar bijzonder verblijf op Mount Athos. Op de boot vertoeven een paar honderd pelgrims en kloosterlingen. Zwart geklede mannen met lange baarden en verschillend gemutst. We vernemen dat je aan de muts en de kledij kunt zien waar een monnik in de kloosterhiërarchie staat.

Voor we Dafni bereiken legt de boot vijf keer aan om er pelgrims aan land te zetten en komen er anderen aan boord om weer naar een ander klooster te reizen. Ook auto's en vrachtwagens varen mee om het schiereiland te bevoorraden of om goederen op te halen. In Dafni stappen we over op een kleine boot die ons, na vier stops, in Agio Pavlou aan land zet. We betreden nu echt Heilige grond. Op de kade staat een 4x4 auto en een busje. We droppen onze bagage in de bak van de terreinauto en stappen in het busje. Een enkeling gaat te voet, een stevige klim van een half uur. We zien het klooster tegen de bergwand liggen en het is er stil, heel erg stil. Voor ons lijkt het of de 21e eeuw hier is opgehouden en een vroeger tijdperk is aangebroken. Het enige tastbare van de moderne wereld zijn de schaarse busjes en auto's die voor het transport van de pelgrims moeten zorgen.

Blik op oneindig

Knekelhuis klooster Pavlou

Andere vervoersmiddelen zijn paarden en muilezels die als lastdier worden gebruikt. Pikant detail is dat er geen vrouwelijke (huis)dieren op Mount Athos zijn. Deze zijn evenals vrouwen op het schiereiland verboden. Op onze vraag hoe het dan zit met de dieren die in het wild leven, krijgen we als antwoord dat dit alleen geldt voor huisdieren met uitzondering van kippen want voor het schilderen van iconen is eigeel nodig.

In het klooster

In het klooster worden we een monnik naar een ruimte gebracht waar we ons moeten inschrijven in een groot boek. Naam, land van herkomst en vooral het nummer van je visum. Daarna krijgen we een glaasje water, een lokale spiritualiteit en een stukje 'Grieks' fruit. Als we een poosje gewacht hebben, komt er een Engelssprekende monnik die ons naar onze slaapkamer brengt. We hebben geluk, we krijgen een kamer met vijf britsen, een tafeltje en een kastje. Anderen delen met twaalf mannen een kamer. De douche en twee toiletten, een normale en een hurk wc, is aan het einde van de gang en die moeten we met 25 man delen. We krijgen wat spelregels van onze gastheer. Niet in ondergoed of barvoets op de gang, geen muziek op de kamer, geen eten en alcohol. 's Avonds om negen uur naar bed en om half vijf opstaan voor de ochtenddienst in de kerk. Dit laatste is niet verplicht maar dan loop je het risico dat je het ontbijt of avondmaal misloopt. Roken mag alleen buiten het klooster in een soort prieeltje. Stevige rokers worden op hun rookgedrag aangesproken als dit in de ogen van de geestelijken te veel is. Verbieden doen ze het niet. Ook wordt ons verzocht om ons te melden voor de middagdienst in de kerk van 15.30 tot 17.30 uur. Voorafgaand aan de dienst is er nog even tijd om in het klooster rond te kijken, we vallen van de ene in de andere verbazing. We hebben in dit

klooster nog geluk dat we over elektriciteit beschikken. Enkele kloosters moeten het zonder stroom doen. Daarentegen zijn er ook kloosters die met hun tijd mee gaan en beschikken de monniken over een mobiele telefoon en internet.

Spartaans leven

In de middagdierdienst waar we is een soort hangstoel aan de zijkant van de kerk moeten blijven staan, zien we een ritueel waarin monniken en orthodoxe pelgrims aan ons voorbij trekken. Er worden teksten opgelezen, iedereen wordt bewierookt en iconen worden gekust. Het lijkt of de monniken boven de grond zweven. Voor wie niet orthodox is, is het een volkomen onbegrijpelijk schouwspel. Als we de drie uur durende dienst hebben 'uitgehangen', verlaten we de kerk en mogen we naar de refter. Daar zien we dat er totaal 48 pelgrims en 38 monniken in het klooster aanwezig zijn. We worden naar onze tafel gebracht voor het avondmaal. We hebben pech die dag, het is maandag vastendag, net zoals de vrijdag. Voor ons staat een schaal met linzensoep, een schaal met olijven, droog (keihard) brood en een kan water. Ons is medegedeeld dat we tijdens het eten niet mogen praten. Dat is een moeilijke opgave omdat je van alles wilt vragen; wat gebeurt er en waarom? De monnik van dienst komt dan ook vermanend zeggen dat we moeten zwijgen. Gedurende de gehele maaltijd wordt er uit de bijbel voorgelezen. Intussen worden de orthodoxe pelgrims voorzien van een nagerecht, de substantie doet ons denken aan grutten. Het is gemaakt van graan, noten, honing en amandelen. Dit zoet wordt niet aan niet-orthodoxen geserveerd. Dan klink een belletje en dat betekent dat de maaltijd is afgelopen. Iedereen legt het bestek neer en gaat staan voor de zegening waarna we de refter moeten verlaten. Ik loop naar een klein huisje. Als

Tuinbonen schoonmaken

Klopper op de kloosterdeur

naar binnen kijk zie ik honderden botten en schedels liggen, dit moet het knekelhuis zijn. Wie op het eiland sterft, en dat is bijna elke monnik, komt daar vroeg of laat te liggen omdat het kerkhof regelmatig geruimd wordt om plaats te maken. Daarna loop ik langs de vele tuinen waarin groenten en fruit worden verbouwd. Onderweg ontmoet ik twee Belgische pelgrims, George Milonas, zijn grootvader was Griek, en Erik Bonte. Ze komen al voor het zevende jaar op Mount Athos en hebben nu bijna alle kloosters met een bezoek vereerd. Ze vertellen dat zij met hun zonen voor vier nachten op Mount Athos zijn, de maximale termijn dat je hier als bezoeker mag verblijven. De zonen zijn op dat moment op de top van de berg, 2000 meter hoog en brengen de nacht door in een klein kapelletje. De volgende dag komen zij te voet weer naar beneden en per busje vertrekken ze naar een ander klooster. Later nu blijkt dat vanwege het noodweer die nacht de wegen met rotsblokken zijn versperd en er geen vervoer per bus kan plaatsvinden. Het enige transport naar de andere bestemming is over het water.

Hoofdstad Karyes

Van George hoor ik nog wat verrassende bijzonderheden: "In tegenstelling tot de meeste kloosters is het in Karyes, de hoofdstad van Mount Athos, een stuk soepeler met de regels. Het werd in de 9e eeuw gesticht en telt 211 mannelijke bewoners. In Karyes verblijven 19 van de 20 kloostervertegenwoordigers die met de 20e Koutloumousiou samen het parlement vormen. Omdat Mount Athos een Autonome staat is binnen Griekenland, wordt de rechtbank door de leider van het parlement voorgezeten. Er zijn nog wat winkeltjes met brood en levensmiddelen, boeken, een restaurantje en cafeetje waar naast koffie, thee en fris ook Amstel en Heineken bier wordt verkocht. Verder mag je er op

straat niet roken en zijn er drie natuurlijke bronnen. In het centrum staat de kerk.

In de dop

Voor de refter treffen we een monnik die niet gefotografeerd wil worden (altijd toestemming vragen). Rondom de monnik zitten twee jonge mannen die de Bulgaarse nationaliteit hebben. Het zijn leken die in het klooster werkzaamheden verrichten, bijvoorbeeld in de tuin of in de keuken. Gedrieën zitten ze rond een bak met tuinbonen in dop. Het is het ontbijt voor de volgende morgen vertellen zij. We kijken naar de manier hoe ze deze peulvrucht schoonmaken. Ze worden hier niet gedopt maar schoongemaakt zoals bij ons sperziebonen. De jongens wonen en werken drie maanden in het klooster om een bijdrage te leveren aan de kerk. De vergoeding voor het werk bedraagt twee maaltijden per dag en een slaapplek. Dan zien we een jonge man lopen, zwart gekleed maar zonder baard. Van de monnik horen we dat dit mannen zijn die een jaar op proef in het klooster verblijven. Ze mogen hun 'burgerlijke' kleding dragen, mits dat zwart is maar leven volgens de regels van het klooster. Na een jaar mogen ze beslissen of ze willen intreden. Nadat ze zijn ingetreden moeten ze hun baard laten groeien. Inmiddels loopt het tegen de klok van 21 uur. Een monnik komt vragen of we het klooster binnen willen gaan omdat de poort dicht gaat. Wie nog buiten is, heeft pech en moet de nacht in de openlucht doorbrengen. Als we binnen zijn gaan de zware deuren dicht. We moeten terug naar onze kamer voor de nachtrust.

's Ochtends om 4.30 uur horen we het wekriteuel, een wrede verstoring van onze nachtrust. We hadden al niet al te best geslapen; we werden wakker van het slechte weer en het gejam van waarschijnlijk jakhalzen die op Mount Athos in het wild

voorkomen. En nu worden we gewekt door een heils kabaal van slagen op houten planken en het luiden van klokken. De dag ervoor hebben we gezien hoe dat in zijn werk gaat. Een monnik loopt met een houten plank in de ene hand en een grote houten hamer in de andere hand. Al staand op die plank loopt hij rondjes rond de kerk die op de binnenglaats van het klooster staat. Daarna loopt hij naar een grote houten plank en staat daar vervolgens hetzelfde ritme. Dan gaat de monnik het klooster binnen om even later op een balkon te verschijnen waar hij eerst een houten balk bewerkt, aan een bel trekt en daarna een klein carillon bespeelt. Als je na dit 'concert' nog niet wakker bent dan slaap je wel heel diep. We spoeden ons dus naar de enige douche aan het eind van de gang en moeten in de rij staan. We besluiten onze tanden te poetsen bij een fonteintje en ons daar verder op te frissen. Het gegeven dat je met 25 man een douche moet delen, trekt ons niet zo aan. Een beetje opgefrist lopen we terug naar de kamer. Omdat we de dag ervoor al een dienst hebben meegemaakt, besluiten we deze keer de kerkdienst aan ons voorbij te laten gaan, hiermede het risico lopend dat we niet in de refter worden toegelaten. Want 'Wie niet bidt, zal niet gevoerd worden'. We gaan de omgeving wat verkennen en proberen nog wat informatie te verzamelen. Gelukkig mogen we om half acht toch de refter in en nemen plaats op de lange houten banken. Wat zien we daar terug? De gekookte tuinbonen in dop gekookt. Verder op tafel voor het ontbijt, olijven, het harde brood, water en tot onze verrassing een karaf rode wijn. Ook nu is stilte geboden. Na het ontbijt maken we ons gereed om het klooster te verlaten en wachten we op vervoer naar de aanlegplaats van de ferry. We besluiten te gaan lopen en één blijft achter om op de bagage te passen en zal met een busje naar beneden komen. Als we omzien en omhoog kijken, zien we het klooster tegen de helling liggen, in het groen met een strak blauwe hemel daarboven, waarin zich leven afspeelt zoals het zich al vele eeuwen voltrekt. Wij mochten twee dagen te gast zijn en dit leven delen. Het is een hard leven, dat staat vast. Op de ferry laten we dit verblijf op een van de meest bijzondere plaatsen in Europa, een schiereiland dat werelderfgoed is en onder protectie van de Unesco staat, de revue nog eens passeren. Een heel bijzondere ervaring waarvan de betekenis misschien pas veel later tot ons zal doordringen, die we niet zouden willen missen.

En dan past stilte....

Mount Athos 'voor haar'

Een Mount Athos programma voor vrouwen

Aan de gezellige haven van Ammouliani

Daar gaan ze dan de mannen. We staan op de kade en zwaaien ze uit. Twee dagen rust en een eigen programma; een aantrekkelijk vooruitzicht. We lopen naar een boot verderop aan de kade om een 'pleziervaart' te maken langs de kust van Mount Athos. We zullen ook langs het klooster varen waar de mannen verblijven. Al snel doemt het eerste klooster op, het ligt geplakt tegen de bergwand die steil uit het water verrijst. Om de hoogste top van de Mount Athos hangen wolken. Jammer dat we niet dichterbij de kust mogen varen, de boot moet 500m uit de kust blijven en snelvarende politiebotten controleren dit met grote regelmaat. Een verrekijker komt goed van pas. We worden regelmatig, via de luidspreker in het Engels, op de hoogte gehouden, horen welk klooster we passeren en krijgen details over het kloosterleven dat zich afspeelt op het schiereiland. Sommige kloosters zien er schitterend uit, andere weer sober maar groot zijn ze eigenlijk allemaal. Het prachtige blauwe Russisch Orthodoxe klooster bijvoorbeeld heeft plaats voor 2000 monniken, er wonen er slechts 60. Meeuwen volgen de boot totdat we langs een vissersboot varen, daar is natuurlijk veel meer te halen! Boven op het dek is het goed toeven in het heerlijke zonnetje!

Het schilderen van de icoon geschiedt in fases.

De icoon bestaat uit hout met daarop aangebracht gips en beenderenlijm. Met een mes wordt de vorm uitgesneden van het gelaat en het 14 karaats goudlaagje wordt opgebracht. Dan wordt de kleding geschilderd en vervolgens het gezicht. De tekening wordt steeds meer verfijnd. Als laatste wordt de nieuwe icoon bewerkt met patina om het de oude 'look' te geven.

Monnik voor Restaurant Kritikos

Mount Athos de grens en het wapen

Klooster Zygou, ooit Mount Athos klooster

Oudheidkamer Ammouliani

Restaurateur iconen: Nicodimos

Als we na een uur of twee weer in Ouranopolis terugkeren, gaan we lunchen. We krijgen gerechten voorgeschoteld die geïnspireerd zijn op het kloostervoedsel van Mount Athos en krijgen er uitleg bij van de kok. In plaats van vet wordt door de monniken gebruik gemaakt van uiensap. We eten linzensoep en door deze basis van uiensap is het een heerlijke lichte voedzame soep. We laten ons de maaltijd goed smaken en stellen ook direct vast dat de mannen het minder hebben, voor hen is het immers een vastendag. Nadat we ons kopje koffie gedronken hebben verschijnt Eleni Hatziliadou, de uitbaatster en biedt aan om 'koffiedik te kijken'. Natuurlijk zijn we benieuwd wat de toekomst ons brengt en onder grote hilariteit verneemt één van ons dat er veel geld aankomt, heel veel geld. Nou dat zou mooi zijn, dan kunnen we veel en vaak hier op vakantie komen!

Klooster Zygou

Tijd voor wat beweging en we wandelen vanuit Ouranopolis naar de grens met Mount Athos. Een heerlijke wandeling van 3 km. langs de kust totdat we bij een lang hek arriveren. Dit is de grens met de mannenrepubliek Mount Athos, een hek met slechts een enkele poort die op slot is. We zien borden die aangeven dat dit terrein

verboden is voor vrouwen. Iets verderop zien we een politiepost achter het hek maar niemand te bekennen. De hekken lopen nog een eind door in zee.

Als we weer terug willen wandelen zien we bouwactiviteiten, dat wil zeggen restauratie en opgravingwerkzaamheden. Het blijkt een oud klooster te zijn dat ooit tot Mount Athos behoorde, het Zygou klooster dat een paar eeuwen geleden door een aardbeving werd verwoest. Na die beving en de instorting werd de grens opgeschoven, waarom is niet bekend maar de kloosterruïne ligt nu in ieder geval niet meer op de heilige Athos grond. We betreden de site en kunnen goed vaststellen hoe het er meer dan 1000 jaar geleden uit moet hebben gezien. Het klooster wordt al vermeld in documenten uit 942. Delen van mozaïekvloeren en kleurige fresco's zijn weer zichtbaar gemaakt. In ieder geval kunnen wij vrouwen nu ook zeggen dat we in een Mount Athos klooster zijn geweest.

Iconen

Natuurlijk gaan we even winkels kijken als we terug in Ouranopolis zijn. Als we wat souvenirwinkels voorbij zijn met de gebruikelijke prullaria, zien we een juwelier met fraaie eigentijdse en betaalbare ontwerpen en waar eveneens iconen te

koop zijn. We nemen een kijkje en spreken Nikodimos, een jonge Griek die zich gespecialiseerd heeft in het restaureren van oude iconen. Alhoewel hij zelf geen monnik is, verricht hij wel monnikenwerk, wat een geduld moet je hiervoor hebben! Aan de hand van voorbeelden laat hij zien hoe men bij het schilderen van een icoon te werk gaat. Ben je in de buurt, zeker even een kijkje nemen!

Het eiland Ammouliani

Tegenover het prachtige Eagles hotel waar we verblijven, groter kan de tegenstelling met het eenvoudige verblijf van de mannen niet zijn, ligt het Ammouliani eiland waar we lekker gaan dineren. We varen er snel met de watertaxi naar toe. Als we naar het visrestaurant wandelen, schieten we nog even een leuk klein plaatselijk museum in, een oudheidkamer. Tot onze verrassing horen we hier dat veel van de inwoners van oorsprong Grieken waren die ooit in Turkije woonden, daar verdreven zijn en zich vervolgens hier vestigden. We zien aan de hand van beeldmateriaal hoe het leven er toen uitgezien moet hebben. We zien huisnijverheid en zijn geraakt te vernemen hoe ook de jeugd nog de mooie tradities levend wil houden. Het eiland telt nog een aantal (souvenir)

TIP

Goed eten in Ouranoupolis kan je bij Kritikos. Een restaurant met een heerlijke Griekse Gourmet keuken. Een streling voor oog en mond. Te vinden in de straat achter de boulevard tegenover de winkel met iconen.

Terugkeer van de pelgrims

winkeltjes en restaurants.
www.halkidiki.com/ammouliani/index.htm

Ons 'aardse' verblijf

Terwijl de mannen zich moeten behelpen op het sober ingestelde eiland, doen wij ons tegoed aan de geneugten dat het prachtige Eagles Palace Hotel & Spa ons biedt. De kamers zijn gerieflijk, fraaie badkamers, maar niets kan wedijveren met de schitterende stranden van het hotel. De ligbedden zijn vrij te gebruiken en je loopt zo het helblauwe water in. Voor de kinderen is er kinderopvang. Aan werkelijk alles is gedacht om het de

gasten naar de zin te maken. Kortom dit is genieten en hier hadden we graag veel langer willen blijven.

De 'hereniging'

Na ons luxe verblijf staan we de dag erna rond het middaguur weer op de kade te wachten op de ferry die de mannen weer terugbrengt uit de heel andere wereld die Mount Athos heet. Alhoewel het slechts een dag geduurd heeft, hebben we zoveel leuke dingen gedaan dat het veel langer lijkt. Eigenlijk had het wat ons betreft best wat langer mogen duren.....

INFORMATIE

Hoe krijg je toegang tot de Heilige Berg?

Per dag worden slechts 110 orthodoxen en 12 niet-orthodoxen tot het schiereiland toegelaten. Maar als je het tijdig aanpakt, lukt het wel. Uiterlijk twee maanden vooraf vraag je per brief (in het Engels) een visum aan:

The Mount Athos Office,
 109 Str. Av. Egnarias
 54622 Thessalonica, Griekenland.
 Tel. 0050-2510-252578 en
 fax: 0050-2510-222424.

Voeg fotokopie toe van je paspoort en vermeld ook uw godsdienst en beroep. Twee weken vooraf bel je met deze dienst om te weten of je een visum krijgt. Twee tot drie dagen voor vertrek naar Athos moet je persoonlijk je 'toestemming' afdalen in het kantoor in Ouranoupolis. Het kantoor is open van maandag tot zaterdag van 9:00 tot 13 uur. In The Mount Athos office for Pilgrims, dagelijks open vanaf 7:30 uur, ruil je dit papier in voor een Diamonitirion (visum). De Diamonitirion geeft je recht op een gratis verblijf van vier dagen (logies en voeding)

in een van de kloosters.

Kosten: visum € 35,00 voor niet-orthodoxe pelgrims.

Planning: Het is niet verstandig een bezoek aan Mount Athos te plannen tijdens de Griekse Paasviering. Reden hiervoor is dat er dan al te veel aanvragen zijn. Interessante periodes zijn oktober t/m mei. Voor bijna alle kloosters moet je vooraf reserveren.

<http://mountathos.in-chalkidiki.com>
www.macedonian-heritage.gr/Athos/General/introduction.html

Stravonikita klooster

In dit klooster zijn de gastenkamers comfortabel, het eten goed en er wordt alcohol geschonken (bier en wijn). De monnik die er in de keuken de scepter zwaait was voor zijn intreden in het klooster een bekende Griekse chef-kok. Zijn kookboeken worden overal in Griekenland verkocht. In dit klooster verblijf je niet gratis maar betaal je voor een verblijf inclusief maaltijden € 50,- per nacht.

Bereikbaar

Vanuit België (Brussel) en Duitsland (Düsseldorf) is het mogelijk rechtstreeks naar Thessaloniki te vliegen. Vandaar uit is het een goed uur rijden naar Ouranoupolis. Transavia vliegt dagelijks naar Athene. Dan nog 650 km rijden via de E75. Transavia vliegt op zaterdag naar Preveza. Dan nog 400km. www.transavia.com Het is het voordeligst om dan een huurauto te boeken.

Auto: met de (kampeer) auto is het te overwegen, c.q. aan te raden om vanuit Venetië of Ancona de boot te nemen naar Igoumenitsa. Dan is het nog 500km naar Thessaloniki over goede wegen.

Overnachten: Camping Ouranoupolis bevindt zich 1,5 km buiten het stadje direct aan zee. Goede voorzieningen. Speciale schaduwrijke camperplaatsen. Open april t/m oktober. Ook verhuur van huisjes. www.camping-ouranoupoli.gr

Meer informatie over vliegen, ferry's, huurauto's en hotels etc. bij Griekenland specialist Polyplan: www.polyplan.nl